Lietas Nr. C15253616
Lietas arhīva Nr. C-0950-17/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2017. gada 16. janvārī

Jelgavas tiesa: tiesnese K. Zaura
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016. gada 24. oktobrī /pers. A/ (turpmāk arī Prasītāja) cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī Atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu, kurā lūdz piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. C/ uzturam 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi līdz bērna pilngadībai; noteikt, ka uzturlīdzekļi maksājami līdz katra tekošā mēneša 15. datumam; noteikt, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Prasības pieteikumā norādīts, ka /datums/pusēm piedzima meita /pers. C/. Prasītāja kopā ar Atbildētāju nedzīvo. Atbildētājs bērna uzturēšanā nepiedalās kopš 2016. gada jūlija.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179. pantu, Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumiem Nr. 37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 EUR, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} un 250.^{22} panta prasībām, uz prasības pieteikumā norādīto adresi, kas ir arī Atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adrese (lietas 33. lapa), nosūtīts prasības pieteikums, paskaidrojuma veidlapa, izskaidrotas tiesības lūgt lietas izskatīšanu tiesas sēdē un citas procesuālās tiesības, kā arī noteikts termiņš rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai un uzlikts par pienākumu iesniegt tiesai pierādījumus par savu mantisko stāvokli (lietas 12. lapa).

Atbildētājam sūtītā korespondence ir saņemta atpakaļ tiesā ar norādi, ka beidzies sūtījuma glabāšanas laiks (lietas 25.-32. lapa). Ņemot vērā to, ka Atbildētājam adresētā korespondence nosūtīta uz viņa deklarētās dzīvesvietas adresi, kurā viņam ir pienākums būt sasniedzamam (Civilprocesa likuma 56. panta piektā daļa), tiesa secina, ka Atbildētājam par lietas ierosināšanu ir paziņots atbilstoši normatīvo aktu prasībām, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta otro daļu dokumentu nosūtīšana atpakaļ tiesai, neietekmē dokumentu paziņošanas faktu.

Atbildētājs paskaidrojumus lietā nav sniedzis, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrajai daļai nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā. Nekādi iesniegumi no Atbildētāja tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmajai daļai, lieta izskatāma rakstveida procesā. Pusēm ir savlaicīgi paziņots par datumu, kad tiesas sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas 15. lapa).

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar lietā iesniegtās dzimšanas apliecības kopiju (lietas 7. lapa) ir pierādīts, ka Prasītāja un Atbildētājs ir /datums/dzimušās /pers. C/ vecāki.

Konvencijas par bērna tiesībām 27. panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24. panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Saskaņā ar Civillikuma 177. panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179. panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par

bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Savukārt Civillikuma 179. panta piektajā daļā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Civillikuma 198. panta 4. punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi) 2.1. un 2.2. apakšpunktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasības celšanas laikā, saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumu Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2. punktu, valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga normāla darba laika ietvaros bija 370,00 EUR. Savukārt kopš 2017. gada 1. janvāra valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga normāla darba laika ietvaros ir 380,00 EUR.

Tiesa uzskata, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pušu nepilngadīgais dēls atrodas Prasītājas aprūpē un uzraudzībā, jo Atbildētājs to nav apstrīdējis un pretējus pierādījumus nav iesniedzis.

Ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem (lietas 8. lapa) apstiprinās, ka Prasītājai pieder nekustamais īpašums /adrese A/, Ozolnieku pagastā. Ar Jelgavas pilsētas domes Jelgavas izglītības pārvaldes 2016. gada 20. oktobra izziņu Nr. 1-14/87 pierādīts, ka Prasītāja ir nodarbināta Jelgavas 4. sākumskolā par skolotāju un laika periodā no 2016. gada jūlija līdz septembrim ir guvusi ienākumus 2 862,67 EUR apmērā, kas vidēji mēnesī ir 954,22 EUR pirms nodokļu nomaksas (lietas 9. lapa). No lietā iesniegtās transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības kopijas (lietas 10.-11. lapa) redzams, ka Prasītājas īpašumā ir transportlīdzeklis Honda Civic, reģistrācijas datums 1999. gada 3. augusts, valsts reģistrācijas /TL numurs/.

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma (lietas 12. lapa) pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis. No Tiesu informācijas sistēmā pieejamajām ziņām ir redzams, ka uz Atbildētāja vārda nav reģistrēti nekustamie īpašumi, viņa īpašumā ir viens transportlīdzeklis Honda Accord, 1993. gada izlaidums, valsts reģistrācijas Nr. /TL numurs/, kam statuss ir: izslēgts (neaktīvs) (lietas 17., 16. lapa). No Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī VID) un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk arī VSAA) sniegtajām ziņām (lietas 22., 23., 34. lapa) redzams, ka Atbildētājs ir nodarbināts SIA "/Nosaukums/" un no 2016. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 31. oktobrim ir guvis ienākumus 3 898,58 EUR, kas vidēji mēnesī sastāda 389,86 EUR, no 2016. gada jūlija līdz 2016. gada novembrim ir saņēmis slimības pabalstu 626,33 EUR apmērā.

Tiesa uzskata, ka Prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt Atbildētāja mantisko stāvokli, jo tas ir Ministru kabineta noteikumu noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, kuru, saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu, katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts un vecākiem saviem bērniem ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņu pilnvērtīgai attīstībai.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka Atbildētājs pilda pienākumu dot nepilngadīgajai meitai /pers. C/ uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10. pantu, 93. panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007. gada 29. augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un Civilprocesa likuma 1. pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi bērna uzturam no Atbildētāja par labu Prasītājai ir piedzenami sākot no prasības celšanas brīža tiesā līdz bērna pilngadībai.

Tā, kā Prasītāja ir lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, tad tiesa atzīst, ka bērna interesēs ir noteikt piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru procentuāli, atbilstoši bērna vecumam, jo mainoties valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēram, automātiski izmainās piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs.

Novērtējusi lietas materiālus un ņemot vērā atbildētāja /pers. B/ kā tēva pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma un no Atbildētāja nepilngadīgās meitas /pers. C/ uzturēšanai ik mēnesi, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, t.i., no 2016. gada 24. oktobra līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai ir piedzenami uzturlīdzekļi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, jo, saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu, katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam uzturlīdzekļus šādā apmērā.

Civilprocesa likuma 203. panta ceturtā daļa nosaka, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Prasītāja lūgusi spriedumā noteikt, ka uzturlīdzekļi maksājami līdz katra mēneša 15. datumam.

Tiesa uzskata, ka šāds lūgums nav pamatots, jo Civilprocesa likuma 195. pants nenoteic, ka tiesai, piedzenot periodiskus maksājumus, būtu spriedumā jānorāda konkrēts datums, līdz kuram ir veicama samaksa. Atbildētājam likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums ir jāpilda un tiesas piedzītie uzturlīdzekļi jāmaksā katra mēneša ietvaros. Savukārt sprieduma piespiedu izpildes gadījumā, spriedumu izpilda tiesu izpildītājs.

Civilprocesa likuma 42. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. panta otro daļu ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Aprēķinot par prasību maksājamās valsts nodevas apmēru, tiesa ņem vērā Civilprocesa likuma 3. pantā noteikto principu, ka tiesvedību civillietā regulē civilprocesuālo tiesību normas, kas ir spēkā lietas izskatīšanas, atsevišķu procesuālo darbību izdarīšanas vai tiesas sprieduma izpildīšanas laikā. Ņemot vērā minēto tiesa, nosakot prasības summu (maksājumu kopsummu par vienu gadu), no kā ir aprēķināma maksājamā valsts nodeva, par pamatu ņem prasības celšanas brīdī valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru – 370,00 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu prasības summa, no kuras ir aprēķināms maksājamās valsts nodevas apmērs prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, ir maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas šajā gadījumā ir 1 332,00 EUR (111,00 EUR (30% no minimālās mēneša darba algas 370,00 EUR) x 12 mēneši). Par šādu naudas summā novērtējamu prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunktu, ir maksājama valsts nodeva 199,80 EUR (15% no 1 332 EUR).

Lietā ir radušies arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,42 EUR apmērā (lietas 1., 2. lapa).

Ņemot vērā minēto, atbilstoši Civilprocesa likuma 42. panta pirmās daļas nosacījumiem, no atbildētāja /pers. B/ par labu valstij ir piedzenama valsts nodeva 199,80 EUR (viens simts deviņdesmit deviņi *euro*, 80 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,42 EUR (deviņi *euro*, 42 centi).

Tiesa izskaidro, ka par labu valstij piedzītā valsts nodeva 199,80 EUR apmērā maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts Nr. LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Tiesa izskaidro, ka par labu valstij piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,42 EUR apmērā maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Antonijas iela 6, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Tiesa atzīst, ka pēc prasītājas /pers. A/ lūguma, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1. punktu, nosakāms, ka tiesas spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties, jo prasījums ir saistīts ar uzturu nepilngadīgam bērnam.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, Atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193. un 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, sākot no 2016. gada 24. oktobra līdz bērna pilngadībai.

Par labu /pers. A/ piedzītās summas ieskaitīt kontā Nr. /konta numurs/, AS "Swedbank".

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 199,80 EUR (viens simts deviņdesmit deviņi *euro*, 80 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,42 EUR (deviņi *euro*, 42 centi).

Par labu valstij piedzītā valsts nodeva maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Par labu valstij piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Antonijas iela 6, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt /pers. B/ termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas-, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2017. gada 16. janvāra - Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese K. Zaura